

Ecologische vervolgonderzoeken De Els II te Kaatsheuvel

Augustus 2021
Maasarend, Praktisch in Ecologie
In opdracht van:
De Els II B.V.

Ecologische vervolgonderzoeken De Els II te Kaatsheuvel

Opdrachtgever:

De Els II B.V.
Hogevaart 125
5161 PM Sprang-Capelle
Contactpersoon:
Dhr. A. Hoefnagel

Opdrachtnemer:

Maasarend, Praktisch in ecologie
Baksweer 203
4941 LJ Raamsdonksveer
06-48270533
dennis@maasarend.nl
www.maasarend.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 2021-058
Datum: 19 augustus 2021

Auteur:

Dennis Maas BSc.

Kwaliteitscontrole:

Iris van der Arend BSc.

Inhoud

1.	Aanleiding, doel en werkwijze onderzoek	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Werkwijze onderzoek.....	3
1.3.1	Onderzoek marterachtigen	4
1.3.2	Onderzoek beschermde vaatplanten	6
1.3.3	Onderzoek Rugstreeppad	6
1.3.4	Onderzoek Teunisbloempijlstraat.....	6
2.	Projectgebied en voorgenomen ontwikkeling	7
3.	Resultaten.....	8
3.1	Beschermde marterachtigen	8
3.2	Beschermde vaatplanten	8
3.3	Rugstreeppad.....	8
3.4	Teunisbloempijlstaart	9
4.	Conclusies en advies	10
4.1	Conclusies	10
4.2	Advies.....	10
	Literatuur	12
	Bijlage 1: Omstandigheden tijdens veldbezoeken	13
	Bijlage 2: Locaties cameravallen	15

1. Aanleiding, doel en werkwijze onderzoek

In dit hoofdstuk worden de aanleiding, het doel en de werkwijze van het onderzoek omschreven.

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer De Els II B.V. is voornemens om binnen het reeds bouwrijp gemaakte projectgebied De Els II woningbouw te realiseren. Om te toetsen of er bij de voorgenomen woningbouwontwikkeling kans is op overtreding op de Wet natuurbescherming is in maart 2021 door Econsultancy een ecologische quickscan uitgevoerd. De conclusie vanuit deze ecologische quickscan was dat nader soortspecifiek onderzoek noodzakelijk was naar de aan- of afwezigheid van beschermde marterachtigen, beschermde vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart (Heldens & Pastoors, 2021).

PartnersRO heeft namens de initiatiefnemer aan Maasarend, Praktisch in ecologie gevraagd om dit aanvullend onderzoek uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om de aan- of afwezigheid van beschermde soorten binnen het projectgebied aan te tonen en eventuele negatieve effecten van de ruimtelijke ingreep op deze soorten in kaart te brengen. Afhankelijk van de uitkomsten van de aanvullende onderzoeken kan worden vastgesteld of er bij de uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van een overtreding op de Wet natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017) en of er een ontheffing aangevraagd dient te worden bij de Omgevingsdienst Brabant Noord.

Onderzoeksvragen

Aan de hand van het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- *Maken beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart gebruik van het projectgebied?*
- *Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart?*
- *Is de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk vanuit de Wet natuurbescherming (2017)?*

1.3 Werkwijze onderzoek

De inventarisaties naar de aan-/afwezigheid van beschermde soorten en het functiegebruik van het projectgebied door deze soorten hebben plaatsgevonden op de volgende data:

- 19 april 2021: Plaatsing cameraval en marterboxen;

- 30 april 2021: Controle/onderhoud cameraval en marterboxen;
- 10 mei 2021: Luisteren naar kooractiviteit Rugstreeppad;
- 19 mei 2021: Controle/onderhoud cameraval en marterboxen;
- 28 mei 2021: Luisteren naar kooractiviteit Rugstreeppad;
- 1 juni 2021: Zoeken naar eisnoeren, larven en juvenielen Rugstreeppad. Onderzoek naar beschermde vaatplanten en Teunisbloempijlstaart;
- 11 juni 2021: Weghalen cameraval en marterboxen. Onderzoek naar beschermde vaatplanten en Teunisbloempijlstaart;
- 18 juni 2021: Zoeken naar eisnoeren, larven en juvenielen Rugstreeppad. Onderzoek naar beschermde vaatplanten en Teunisbloempijlstaart;
- 14 juli 2021: Zoeken naar eisnoeren, larven en juvenielen Rugstreeppad. Onderzoek naar beschermde vaatplanten en Teunisbloempijlstaart;
- 21 juli 2021: Luisteren naar kooractiviteit Rugstreeppad;
- 2 augustus 2021: Zoeken naar eisnoeren, larven en juvenielen Rugstreeppad. Onderzoek naar beschermde vaatplanten en Teunisbloempijlstaart.

De omstandigheden tijdens deze veldbezoeken, inclusief een korte samenvatting van de bevindingen tijdens het betreffende veldbezoek, zijn weergegeven in bijlage 1.

1.3.1 Onderzoek marterachtigen

De gekozen onderzoeksinspanning, qua hoeveelheid cameravallen, komt voort uit de voorschriften in "Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming" (Bouwens, 2017), de "Handreiking Wezel, Hermelijn, Bunzing in Noord-Holland" (Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, z.d.) en inzichten van de Stichting Kleine Marters.

Er is op 19 april 2021, in geschikt habitat, één cameraval geplaatst van het type Browning 2019 Dark Ops PRO X. Om de trefkans te verhogen is gebruik gemaakt van een lokstof. Binnen het beeldbereik van de camera is een opengewerkt blikje sardientjes geplaatst (Figuur 1). De plaatsing is uitgevoerd door een ecooloog van Maasarend en een stagiaire van de MBO opleiding Milieu-onderzoeker.

Figuur 1 Klaarmaken voor plaatsing van marterbox "De Elsbox1".

Naast deze losse cameraval zijn twee marterboxen in geschikt habitat voor Wezel en Hermelijn geplaatst. Mostela marterboxen zijn zo ontworpen dat de kleinste Wezel tot de grootste Hermelijn de kist kan betreden via een deels open buis. Binnen in de kist wordt de sensor van de camera door de bezoeker geactiveerd en wordt deze op beeld vastgelegd. Er zijn twee marterboxen met camera, van het type Browning 2019 Dark Ops PRO X, in geschikt leefgebied geplaatst. In de marterboxen is eveneens gebruik gemaakt van sardientjes als lokstof.

De cameraval en marterboxen zijn minimaal zes weken aanwezig geweest binnen het gebied en zijn tweewekelijks door een veldmedewerker ecologie gecontroleerd en zo nodig voorzien van nieuwe batterijen en/of lokstof. De camera's zijn zo ingesteld dat er drie foto's werden gemaakt op het moment dat de sensor geactiveerd werd. Hierna was de sensor 30 seconden buiten werking, alvorens deze opnieuw geactiveerd kon worden.

De exacte locaties van de cameravallen zijn weergegeven in bijlage 2.

Tijdens elk veldbezoek is daarnaast het gebied doorzocht op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen, latrines, voedselvoorraden en andere sporen van beschermde marterachtigen.

1.3.2 Onderzoek beschermde vaatplanten

Er is tijdens vier veldbezoeken gericht gezocht naar de aan- of afwezigheid van de volgende beschermde soorten vaatplanten: Stijve wolfsmelk, Kleine wolfsmelk, Kartuizer anjer en Ruw parelzaad. Deze onderzoeken zijn gecombineerd met de onderzoeken naar Rugstreeppad overdag. De focus voor de inventarisaties naar beschermde vaatplanten lag in juni, zodat voor alle relevante soorten in de bloeiperiode is geïnventariseerd. Alle onderzoeken naar beschermde vaatplanten zijn uitgevoerd door een ecooloog van Maasarend.

De te inventariseren soorten hebben hun bloeitijd gedurende de volgende periodes:

- Stijve wolfsmelk: juni – september (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2021);
- Kleine wolfsmelk: juni – herfst (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2021);
- Kartuizer anjer: juni – augustus (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2021);
- Ruw parelzaad: april – juni (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2021).

1.3.3 Onderzoek Rugstreeppad

De inventarisaties zijn uitgevoerd volgens de voorschriften uit het Kennisdocument Rugstreeppad (BIJ12, 2017). Er zijn drie veldbezoeken na zonsondergang uitgevoerd tussen half april en begin augustus om te inventariseren op kooractiviteiten van Rugstreeppad. Hierbij is steeds het baltsgeluid van een mannetje afgespeeld, om een reactie van andere mannen uit te lokken.

Daarnaast zijn er vier veldbezoeken overdag uitgevoerd tussen juni en augustus, met minimaal 10 tussenliggende dagen tussen de bezoeken. Er is hierbij gericht gezocht naar eisnoeren, larven en juvenielen in potentiële voortplantingswateren. Alle onderzoeken naar Rugstreeppad zijn uitgevoerd door een ecooloog van Maasarend.

1.3.4 Onderzoek Teunisbloempijlstaart

Tussen juni en augustus zijn vier veldbezoeken uitgevoerd, in combinatie met de veldbezoeken naar beschermde vaatplanten, om rupsen van Teunisbloempijlstaart te zoeken op geschikte waardplanten binnen het projectgebied. Teunisbloempijlstaart is het best te inventariseren door tijdens het rupsenstadium op zoek te gaan naar de opvallend getekende, grote rupsen. Het rupsenstadium loopt van juni tot en met september. Als waardplant maakt de soort gebruik van verschillende soorten teunisbloem, verschillende soorten basterdwederik, Harig wilgenroosje en Grote kattenstaart (De Vlinderstichting, z.d.). Alle onderzoeken naar Teunisbloempijlstaart zijn uitgevoerd door een ecooloog van Maasarend.

2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied bevindt zich tussen de Leest, Marktstraat en Gasthuisstraat nabij het centrum van Kaatsheuvel (Figuur 2). De locatie maakt deel uit van de gemeente Loon op Zand, in de provincie Noord-Brabant.

Figuur 2 Locatie van het projectgebied.

Het projectgebied betreft een deel van de locatie voor woningbouwontwikkeling De Els II. Het projectgebied voor de aanvullende ecologische onderzoeken betreft een braakliggend terrein, met opslag van grond en enkele kleinschalige groenstructuren met lage vegetatie. Ten zuidoosten van het projectgebied is de woningbouw reeds gestart. In het centrale deel van het projectgebied is reeds infrastructuur aangelegd voor de toekomstige woningbouw. Het projectgebied wordt verder omringd door woningen en bedrijfspanden.

De initiatiefnemer is voornemens om ter plaatse, van het reeds bouwrijp gemaakte terrein, nieuwbouw te realiseren.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd van het onderzoek naar beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart.

3.1 Beschermde marterachtigen

In Tabel 1 zijn alle door de cameravallen vastgelegde waarnemingen gebundeld. In beide marterboxen is geen fauna op beeld vastgelegd. De meest waargenomen soort op de losse cameraval is de gedomesticeerde Huiskat, met in totaal 99 waarnemingen. Naast Huiskat zijn de zoogdiersoorten Bosmuis, Egel en Vos in lage aantallen op beeld vastgelegd.

Soort	De Elscam1	De Elsbox1	De Elsbox2	Totaal
Aardhommel	1			1
Bosmuis	1			1
Egel	1			1
Ekster	13			13
Heggenmus	1			1
Huiskat	99			99
Kauw	1			1
Kraai	2			2
Merel	1			1
Nachtvlinder onbekend	2			2
Steenhommel	1			1
Vos	4			4
Aantal soorten	12	0	0	12
Aantal individuele waarnemingen	127	0	0	127

Tabel 1 Vangsten cameravallen De Els II.

Er zijn geen beschermde marterachtigen op beeld vastgelegd of sporen van beschermde marterachtigen aangetroffen binnen het projectgebied. Hoge aantallen prooidieren ontbreken eveneens.

3.2 Beschermde vaatplanten

Er zijn tijdens de veldbezoeken geen beschermde vaatplanten waargenomen binnen het projectgebied of de directe omgeving.

3.3 Rugstreeppad

Er is bij beide gebruikte onderzoeksmethodieken geen aanwezigheid van Rugstreeppad vastgesteld. Tijdens geen van de onderzoeken met betrekking tot kooractiviteit is spontaan het baltsgeluid van mannelijke rugstreeppadden gehoord. Er was eveneens geen reactie op het afspelen van het baltsgeluid.

Tijdens de onderzoeken overdag is gericht gezocht in potentiële voortplantingswateren naar eieren, larven, juvenielen of adulten. Met name tijdens het veldbezoek op 2 augustus 2021 waren veel potentiële voortplantingswateren aanwezig. Na een periode met veel neerslag was in rijsporen en andere laagtes in het terrein water blijven staan (Figuur 3). Tijdens geen van de bezoeken zijn Rugstreeppad of sporen van Rugstreeppad aangetroffen in het projectgebied.

Figuur 3 Potentieel voortplantingswater tijdens veldbezoek op 2 augustus 2021.

3.4 Teunisbloempijlstaart

Er zijn binnen het projectgebied of de directe omgeving geen rupsen van of geschikte waardplanten voor Teunisbloempijlstaart aangetroffen.

4. Conclusies en advies

Vanuit de resultaten volgen in dit hoofdstuk de conclusies en adviezen.

4.1 Conclusies

Om vast te kunnen stellen of beschermde soorten voorkomen in het projectgebied, is nader soortspecifiek onderzoek uitgevoerd. Aan de hand van dit onderzoek kan er bepaald worden of er mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn en kunnen de volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

- *Maken beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart gebruik van het projectgebied?*
- *Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart?*
- *Is de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk vanuit de regelgeving omtrent de Wet natuurbescherming?*

Maken beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart gebruik van het projectgebied?

De beschermde soorten, waarnaar onderzoek is gedaan, maken geen gebruik van het projectgebied.

Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van beschermde marterachtigen, vaatplanten, Rugstreeppad en Teunisbloempijlstaart?

Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde soorten door de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, omdat deze niet zijn aangetroffen.

Is de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk vanuit de regelgeving omtrent de Wet natuurbescherming?

Er zijn geen belemmeringen voor de ruimtelijke ontwikkeling in het kader van de Wet natuurbescherming en het is niet noodzakelijk een ontheffingsaanvraag in te dienen. De ruimtelijke ontwikkeling kan onverminderd plaatsvinden.

4.2 Advies

Het is niet noodzakelijk om mitigerende en/of compenserende maatregelen te treffen voor beschermde soorten.

Onderstaande maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zijn altijd geldend:

- Vanuit de Zorgplicht is het een eis om voorzichtig te handelen met alle voorkomende flora en fauna;
- Indien, ondanks zorgvuldig handelen, er schade lijkt te ontstaan aan beschermde flora en fauna, wordt er direct contact opgenomen met een ter zake deskundige ecooloog;
- Om bodem bewonende dieren de mogelijkheid te geven een nieuw leefgebied te vinden, wordt er gefaseerd gewerkt bij de verwijdering van vegetatie, stobben en bodemmateriaal;
- Dieren krijgen de rust en kans om zich te verplaatsen, indien zij worden aangetroffen tijdens werkzaamheden;
- In verband met vleermuizen worden werkzaamheden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn om verstoring te voorkomen zoals: UV-vrije verlichting, beperkte hoogte lichtmasten, convergerende en naar beneden gerichte verlichting en geen sterk bundellicht;
- Vestiging van Rugstreeppad voorkomen door puinhopen te verwijderen, rijsporen en plasvorming te voorkomen. Daarnaast is het mogelijk een scherm in te graven rondom het plangebied. Deze dient 10 cm te worden ingegraven en verder bovengronds een hoogte van 50 cm te hebben;
- Er wordt rekening gehouden met broedvogels en het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Werkzaamheden worden gestart voor of na het broedseizoen.

Literatuur

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Rugstreeppad*. Utrecht: BIJ12.

Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

De Vlinderstichting. (z.d.). Opgeroepen op april 12, 2021, van Teunisbloempijlstaart:
<https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/teunisbloempijlstaart>

FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. (2021). Opgeroepen op april 12, 2021, van Kleine wolfsmelk:
<https://www.verspreidingsatlas.nl/0494#>

FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. (2021). *Kartuizer anjer*. Opgeroepen op april 12, 2021, van FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0403>

FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. (2021). *Ruw parelzaad*. Opgeroepen op april 12, 2021, van FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0751>

FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. (2021). *Stijve wolfsmelk*. Opgeroepen op april 12, 2021, van <https://www.verspreidingsatlas.nl/0501#>

Heldens, R., & Pastoors, L. (2021). *Rapportage quickscan Wet natuurbescherming incl. stikstofdepositie De Els II te Kaatsheuvel*. Boxmeer: Econsultancy.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. (z.d.). *Handreiking Wezel, Hermelijn, Bunzing in Noord-Holland*. Hoorn: Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Opgeroepen op november 26, 2019, van https://www.odnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Soortenbescherming

Rijksoverheid. (2017, januari 1). *Wet natuurbescherming*. Opgeroepen op oktober 16, 2019, van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2018-07-01>

Bijlage 1: Omstandigheden tijdens veldbezoeken

Datum en tijd	Weer	Onderzochte soorten	Samenvatting
19 april 2021 t/m 11 juni 2021		Steenmarter, Bunzing, Wezel en Hermelijn	Geen Steenmarter en kleine marterachtigen waargenomen gedurende onderzoekperiode.
10 mei 2021, 22.30 - 23.45 uur	15 °C 1 Bft ZZW Bewolkt 0 mm regen	Rugstreeppad	Geen kooractiviteit of reactie op afspelen geluid waargenomen. Eerder deze dag (ochtend) heeft het geregend.
28 mei 2021, 21.30 - 23.30 uur	15 °C 2 Bft NNO Helder 0 mm regen	Rugstreeppad	Geen kooractiviteit of reactie op afspelen geluid waargenomen.
1 juni 2021, 12.00 – 14.00 uur	19 °C 2 Bft Helder 0 mm regen	Rugstreeppad, vaatplanten, Teunisbloempijlstaart	Geen Rugstreeppad aangetroffen. Eveneens geen beschermd vaatplanten of waardplanten voor Teunisbloempijlstaart.
11 juni 2021, 12.00 – 13.00 uur	19 °C 2 Bft Licht bewolkt 0 mm regen	Vaatplanten, Teunisbloempijlstaart	Geen beschermd vaatplanten, Teunisbloempijlstaart of geschikte waardplanten voor Teunisbloempijlstaart aangetroffen.
18 juni 2021, 14.00 – 16.00 uur	27 °C 2 Bft O Licht bewolkt 0 mm regen	Rugstreeppad, vaatplanten, Teunisbloempijlstaart	Geen Rugstreeppad of sporen van Rugstreeppad aangetroffen. Geen beschermd vaatplanten, Teunisbloempijlstaart of geschikte waardplanten voor Teunisbloempijlstaart aangetroffen.
14 juli 2021, 13.15 – 15.00 uur	21 °C 2 Bft Helder 0 mm regen	Rugstreeppad, vaatplanten, Teunisbloempijlstaart	Geen Rugstreeppad of sporen van Rugstreeppad aangetroffen. Geen beschermd

			vaatplanten, Teunisbloempijlstaart of geschikte waardplanten voor Teunisbloempijlstaart aangetroffen.
21 juli 2021, 22.30 - 23.45 uur	19 °C 2 Bft Helder 0 mm regen	Rugstreeppad	Geen kooractiviteit of reactie op afspelen geluid waargenomen.
2 augustus 2021, 12.42 – 13.54 uur	19 °C 1 Bft NW Bewolkt 0 mm regen	Rugstreeppad, vaatplanten, Teunisbloempijlstaart	Na regenval enkele dagen eerder zij er potentiële voortplantingswateren aanwezig in rijsporen of andere laagtes binnen het projectgebied. In geen van deze wateren zijn eieren, larven, juvenielen of adulten waargenomen. Eveneens geen beschermd vaatplanten, Teunisbloempijlstaart of geschikte waardplanten voor Teunisbloempijlstaart aangetroffen.

Bijlage 2: Locaties cameravallen

